

ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. כשמכניסים אותו לבית הקברות, שהוא מקום הדין, אז גזרת הדין שהיתה סוערת, שוככת מועפה. והדג שבלע אותו זהו הקבר.

מה כתוב? ויהי יונה במעי הדג. מעי הדג זהו בטן שאול. מנין לנו? שכתוב מבטן שאול שועתי. והוא היה במעי הדג, וקורא לו בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות. אלו שלשה ימים שאדם בוקר ונבקעים מעיו.

לאחר שלשה ימים אותה טנפת נהפכת על פניו, ואומרת לו: טל מה שנתת בי. אכלת ושתיית כל יום ולא נתת לעניים, וכל ימך היו כמו חגים ומועדים, והעניים היו רעבים, שלא אכלו עמך. טל מה שנתת בי. זהו שכתוב (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והרי בארנו.

לאחר זה, משלשה ימים וקלה, אז נדון האדם מעיניו, מידי, מרגליו, ופשוה עד שלשים ימים. כל אותם שלשים ימים נדונים הנפש והגוף כאחד, ומשום כך הנשמה נמצאת בארץ למטה, שאינה עולה למקומה, כאשה שיושבת בחוץ כל ימי הטמאה. אחר כך הנשמה עולה, והגוף נרקב בארץ, עד אותו זמן שיעיר הקדוש ברוך הוא את המתים.

ועתיד קול אחד להעיר בבית הקברות ויאמר, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלף וארץ רפאים תפיל. אימתי זה יהיה? בזמן שיעבר מלאך המות מן העולם, שכתוב (שם כה) בלע המות לנצח וגו'. פיון שבלע

קצ"ט ע"ב) כבוד יי' יאספך. ואי חייבא איהי, מכריזי עליה ואמרו, ווי ליה לפלגיא. טב ליה דלא יתברי. פדין מה כתיב, ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. פד עאלין ליה לבי קברי דאיהו אתר דינא. פדין גזרת דינא דהוה סעיר, שכיף מועפיה. ונונא דבלע ליה, דא איהו קברא.

מה פתיב, ויהי יונה במעי הדג. מעוי דדג, דא איהו בטן שאול. מנלן. דכתיב, (יונה ב) מבטן שאול שועתי. ואיהו במעי דנונא הוה, וקארי ליה בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות, אלין תלת יומין, דבר נש בקברא, ואתבקעו מעוי.

לבתר תלתא יומין, ההוא טנופא אתהפך על אנפוי, ואומר לו טול מה דיהבת בי. אכלת ושתיית כל יומא, ולא יהבת למספני, וכל יומך הוה פחגין וכמועדין, ומספני הוה פפנין, דלא אכלו בהדך, טול מה דיהבת בי. הדא הוא דכתיב, (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והא אוקימנא.

לבתר דא, מתלתא יומין ולהלאה, פדין אתדן בר נש מעינוי, מידוי, ומרגלוי, ואוקמוה עד תלתין יומין. פל אינון תלתין יומין, אתדנו נפשא וגופא פחדא. ובגיני כן אשתכח נשמתא לתתא בארעא, דלא סלקת לאתרה. פאתתא דיתבת לבר, פל יומי מסאבותא. לבתר, נשמתא סלקא, וגופא אתבלי בארעא. עד ההוא זמנא דיתער קדשא בריך הוא למיתיאי.

וזמנא קלא חדא לאתערא בבי קברי, ויימא, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל

אורות טלף וארץ רפאים תפיל. אימתי יהא דא. בזמנא דיתעבר מלאך

הַמּוֹת מְעַלְמָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּינּוּן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּינּוּן שֶׁהַתְּעוּרָר אוֹתוֹ קוֹל בֵּין הַקְּבָרִים, אֲזִי כָּל הַקְּבָרִים יִקְיָאוּ אֶת אוֹתָם הַמְּתִים שְׂבָהֶם הַחוּצָה. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מַה זֶה תְּפִיל? שְׂתַקִּיא אוֹתָם הַחוּצָה. רְפָאִים, מַה זֶה רְפָאִים? שְׂקַבְלוּ רְפוּאָה כְּמַקְדָּם, וְנִרְפְּאוּ עֲצָמוֹת בַּעֲצָמוֹת, וְאַלֶּה נִקְרָאִים רְפָאִים.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כְּתוּב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ? אֲלֵא וְדָאִי כָּל הָעוֹלָם יִתְרַפְּאוּ עֲצָמוֹתָם בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲבָל מַהִם יִקְוּמוּ וּמַהִם לֹא יִקְוּמוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתוּב בְּהֵם נִבְלְתֵי יִקְוּמוּן. וּבְדָג הַזֶּה מְצָאנוּ דְבָרִים לְרְפוּאָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

הַדָּג הַזֶּה, בִּינּוּן שְׂבַלַּע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וְבוֹ הִזֵּה יוֹנָה שְׁלֵשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֶּף חֲזַר לְחַיִּים כְּמַקְדָּם וְהִקִּיא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׂכַתוּב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה.

כְּתוּב כַּאֲן הַדָּגָה, וְכְתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ. כְּמוֹ זֶה עֲתִידָה אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּעוּרָר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּף - וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהִרִי בְּאֲרָנוּ, שְׂשֻׁבְעָה דִּינִים יִחְלְפוּ עַל הָאָדָם כְּשִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. אֶחָד - אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן כְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' - כְּשִׁמְעֵשׂוּ וּדְבָרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִים עֲלָיו. ג' - כְּשִׁנְכַּסְתָּ לְקַבְּרָה. ד' - דִּין הַקְּבָרָה. ה' - דִּין הַתּוֹלַעַת. ו' - דִּין הַגִּיָּהֶנֶם. ז' - דִּין הָרוּחַ שֶׁהוֹלְכַת וּמְשׁוֹטְטַת

הַמּוֹת מְעַלְמָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּינּוּן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּינּוּן דְּאֲתַעֲרָה הֵהוּא קָלָא בִּינֵי קְבָרִי, כַּדִּין כָּל קְבָרִיִּיא יִקְיָאוּ לְאִינוּן מִתְּיָיא דְּבַהוּן לְבַר. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מָאִי תְּפִיל. דִּיקִיא לֹוֹן לְבַר. רְפָאִים, מַהוּ רְפָאִים. דְּקַבְּלוּ. אֲסוּוֹתָא כְּמַלְקָדְמִין, וְאֲתַסִּיאוּ גְרַמִּין בְּגְרַמִּין. וְאַלִּין אֲקֵרוּן רְפָאִים.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֲלֵא וְדָאִי כָּל עַלְמָא יִתְסוּן גְרַמִּין בְּבֵי קְבָרִי, אֲבָל מִנְהוּן יִקְוּמוּן, וּמִנְהוּן לֹא יִקְוּמוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ נִבְלְתֵי יִקְוּמוּן. וּבְהֵאִי נּוֹנָא, אֲשִׁפְחָנָא מְלִין לְאֲסוּוֹתָא, דְּכָל עַלְמָא.

הָאִי נּוֹנָא כִּינּוּן דְּבַלַּע לְיוֹנָה מֵיֵת. וּבֵיהּ הָוָה יוֹנָה תִּלְתָּא יוֹמִין, לְבַתֵּר אֲתַקְּיִים כְּמַלְקָדְמִין, וְאָקִי לְיוֹנָה לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יִי אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הָכָא הַדָּגָה, וְכַתִּיב הָתָּם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגוֹוֹנָא דָּא, זְמִינַת אֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל לְאֲתַעֲרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהָא אוּקְמוּנָא, דְּשֻׁבְעָה דִּינִין יִחְלְפוּן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, כַּד נְפִיק מֵהָאִי עַלְמָא. חַד, הֵהוּא דִּינָא עַלְאָה, כַּד נְפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזַלִּין קַמִּיָּה וּמְכַרְזִי עֲלוּי. ג', כַּד עֵיִיל לְקַבְּרָא. ד', דִּינָא דְּקַבְּרָא. ה', דִּינָא דְּתוֹלַעַתָּא. ו', דִּינָא דְּגִיָּהֶנֶם. ז', דִּינָא דְּרוּחָא דְּאֲזַלָּא וּשְׂאֻטָּת בְּעַלְמָא, וְלֹא אֲשִׁכַּחַת